

Inatsisartunut ilaasortaq Mimi Karlsen
-/maani

**§37 naapertorlugu apeqqutinut innuttaasut tarnimikkut napparsimasut
alaatsinaanneqartarnerat nakkutigineqartarnerallu pillugit akissut**

24-02-2016
Sags nr.2016-2715
Akt nr. 2163144

Asasara Mimi.

Tarnimikkut napparsimasut alaatsinaanneqartarnerat nakkutigineqartarnerallu pillugit
Inatsisartut suleriusaat naapertorlugu §37 tunngavigalugu apeqqtinnut qjanaq.

Postboks 1160
Tlf: 34 50 00
Fax: 34 55 05
3900 Nuuk
Email: pn@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Apeqqut 1)

**Inuit eqqarsartaatsimikkut napparsimasut napparsimanerminni ajorsiertun-
ginnissaannik kikkunnit alaatsinaanneqartarpat, nakkutigineqartarpat?**

Akissut:

Apeqqutit ima paasivara, paasissutissanik sumi aammalu qanoq passussinerit suliar-
neqartarnerusut.

Peqqinnissaqarfiup eqqarsartaatsimikkut napparsimasunik katsorsaasarnerat
pisinnaavoq sumiiffiup napparsimaviani, nunap immikkoortuani Tarnip pissusaanut
nakorsaqaarfimmi imaluunniit tarnikkut nappaatilinnik sullissivimmi imaluunniit pingaar-
nertut attavinni. Tapersersuisussamik tunniussisoqartarpoq alaatsinaattussamillu
nakorsaasersuinermi sunniutai kingunerisartagaallu pillugit, soorluttaaq tarnikkut
napparsimasutut ulluinnarni unammilligassanut oqaloqatissamik.

Sakkortunerpaamik nappaammik eqqugaasut Dronningip Ingridip napparsimavissuani
immikkoortoq A1-imut unitsinneqarnissamik neqeroorfigineqartarput, ullunik sivirus-
susilinniit qaammatinik sivirususilik katsorsarneqarneq ingerlanneqartarluni.

Apeqqut 2)

**Kommunip napparsimaveqarfiulluunniit, kiap akisussaaffiga inuit eqqarsar-
taatsimikkut napparsimasut qanoq inneranik nakkutilliineq?**

Akissut:

Peqqinnissaqarfiup nappaatip suussusersineqarnera katsorsarneqarneralu akisus-
saaffigai, kommunillu akisussaaffigalugu Inersimasunik Isumassuiffiup suliassai.

Tarnikkut nappaatilinnik sullissinermut tunngasut pillugit nassuiaat, 2010-imi ersippoq
tikkuarneqarluni tarnikkut nappaatillit inuttut atugarisaasigut sullissineq tassaammat
namminersorlutik oqartussat kommunillu akornanni suleqatigiissutigineqassasoq.

Ataatsimut sullissinerup tarnimigut nappaatilik sapinngisamik annertunerpaamik pisinnaasani atorluassagai nammineerlunilu inuusinnaanissaa qulakkiissavaa nakkanginnissaalu pinaveersaarlugu.

Tarnikkut nappaatillit inuttut atugarisaasigut sullissinermi pisariaqartinneqartarput neqeroorutit soorlu ineqarneq, sungiusaaqqittarfik, sammisassaqartinneqarneq ornittakallu.

Tarnikkut napparsimasut sullinneqarneranni akisussaaffigineqartarnerat amerlanertigut taamaasilluni peqqinnissaqarfimmit kommuninut nuunneqartarpoq.

Apeqqu 3)

Napparsimaveqarfik inuit eqqarsartaatsimikkut napparsimasut malinnaaffigisallugit qanoq pisussaaffeqarpa?

Akissut:

Peqqinnissaqarfiup tarnimigut nappaatillip katsorsarneqarnera akisussaaffigaa.

Napparsimasut tarnimikkut napparsimasut peqqinnissaqarfimmut saaffiginnittut nappaatertik pillugu misissorneqarnissaminut nassuiaanneqarnissaminut aammalu nappaammut katsorsarneqarnissaminut pisinnaatitaaffeqarput.

Tarnimikkut napparsimasut neqeroorfigineqartarput tarnimikkut nappaatillit immikkoortotaqarfianni sullinneqarnissamik imaluunniit sulisumit illoqarfinni najukkaminni nakkutigineqarnissamik. Taassuma saniatigut ullumikkut periarfissaqarpoq telemedicin atorlugu misissorneqarnissamut, tassuunalu tarnip nakorsaaniit psykologimilluunniit malinnaavigineqarnissamut neqeroorfigineqarsinnaallutik.

Napparsimasut katsorsarneqartut minnerpaamik ukiumut ataasiarlutik nakorsiantinneqartarnikkut imaluunniit nunap immikkoortuani tarnikkut sullissisumik aalajangersimasumik malinnaavigineqartarput. Napparsimasut nakorsaasersukkat ingerlaavartumik nakorsaait sunniutaat saniatigullu sunniutaasinnaasut pillugit nakkutigineqartarput.

Taamatut sulineq napparsimasup katsorsaasullu akornanni attaveqatigiinnermik tunngavilik aamma pisariaqartittarpaa napparsimasup attavii allat ilaqutaalu katsorsaanermi ilaatinneqarnissaat.

Napparsimasut tarnimikkut nappaatiminnut katsorsarneqartut katsorsartinnerminnullu unitsitserusuttut peqqinnissaqarfik allamik periarfissaqarneq ajorpoq taamaallaat napparsimasumik attaviginnittarnissaq. Sulisut ataqqisariaqarpaat napparsimasup sullinneqarnissani kissaatiginnippagu. Taamatut pisoqartillugu ilaqtat inunnillu isumaginnittoqarfiup akornanni suleqatigiinnissaq pingaaruteqarluinnarpoq piffissaatillugu ikiuineq pissappat.

Peqqinnissaqarfiup sullissineri aaqqissuuneqarsimasarput napparsimasup peqqinnissaqarfiup neqeroorutaanik sapinngisamik ujartuinissaanut periarfissillugu. Imatut paasillugu tarnimikkut napparsimasorpassuit namminneq sullinneqarnissartik isumaginnikkullu periarfissatik atorussullugit il.il. saaffiginninneq ajormata, taamaammallu peqqinnissaqarfiup Inatsisartut inatsisaat tunngavigalugit innuttaasunik imminut allanillu ulorianartorsiortitsisut imaluunniit nappaatip annertuumik pingaarutilimmillu nappaatip pitsanngoriaateqarsinnaanera akornuserneqangaatsiarsinnaappat pinngitsaalliissummik unitsissinnaavaat.

Napparsimasoq angerlartinneqaraangat peqqinnissaqarfik, napparsimasup oqartussallu allat akornanni atsiukkamik isumaqatigiissusiortarpoq. Isumaqatigiissut imaqarsinnaavoq sullinneqarnermik isumaginninnermillu neqeroorutinik. Peqqinnissaqarfik aamma periarfissaqarpoq oqartussat allat peqatigalugit ataqatigiissaarinissamik isumaqatigiissusiornissamat (pinngitsaalliissummik malitseqartitsineq) napparsimasup malitassaanik. Taamatut isumaqatigiissusiorderup pisariaqartippaa napparsimasup tarnikkut napparsimasut inatsisaat tunngavigalugu piumasaqaatinik aalajangersimasunik naammassisaqarnissaa.

Apequt 4)

Inuk eqqarsartaatsimigut napparsimasoq inoqatiminut, imminullu navianartorsiortilertinnagu qanoq siusinnerusukkut iliortoqarsinnaanerani malittarisassaqaarpa?

Akissut:

Inuk tarnimigut napparsimasutut nalilerneqarpat namminerlu suliarineqarnissaq piumannigippagu kissaatiginngippagulu inatsisit malillugit ilaqqat qanigisallu politiilluunniit pisussaaffigaat peqqinnissaqarfik attavigissallugu.

Napparsimasut Peqqinnissaqarfiup attavigisai unitsinneqarnermi suliarineqarnissamik neqeroorfigineqartarput. Psykoedukation sullissineruvoq (katsorsaaneruvoq), tassuuna napparsimasoq ilinniartinneqartarpoq tarnip nappaataanik taamaasillunilu imminut paasilluarsinnaalerluni, nappaatip sunniutai ersiutaalu pillugit suullu napparsimalersitsisarnersut. Taamaaliornikkut napparsimasup inuunini aqulluarnerulersinnaavaa utersaartooneq pinaveersimatissinnaallugu.

Unitsitsinermi sulissutigineqartarpoq napparsimasumik ilaqutaanillu attaveqarnissap ineriartortinnissaa. Taamaasiortoqartarpoq peqatigiilluni katsorsaaneq nukittorsarniarlugu sullinneqarneq kipusuussagaluarpat illersuutissatut. Unitsitsinermi aamma telemedicin atornerarpoq napparsimasup attavii amersuutigut nukittuallaanngitsut nukittorsarniarlugit.

Napparsimasut sullinneqarsinnaanerme ikittuinnarnik attavillit neqeroorfigineqartarput nakorsaasersorneqarnissamik. Taassuma saniatigut napparsimasut nalilersukkat attaviusunut immikkut itumik eqqumaffigisassaat ornikulasassallu tikkuarneqartarput:

- Napparsimasut angerlartinneqaqqammersut. Sullinneqarnermi pinngitsuukulanerpaaq pisarpoq sapaatip akunnerini siullerni.
- Napparsimasut ukiut kingullit marluk iluini pinngitsaalliissummik unitsinneqarsimasut.
- Napparsimasut katsorsarneqarnissamat eqqartuunneqarsimasut.
- Napparsimasut attavikitsut, imminut mattuttut, kisimiillutik najugallit imaluunniit isumaqatigiissutinik eqquutitsineq ajortut.

Apequt 5)

Malittarisassaqaarpat taakku Naalackersuisut sukatarniarnerpaat?

Akissut:

Tarnikkut nappaatilinnik sullissineq ineriartortuarpoq, katsorsaasarnermilu pitsaangorsaaneq pingaartinneqarpoq.

Apeqqu 6)

Malittarisassaqqanngippat Naalackersuisut malittarisassanik sananiarnerlutik?

Akissut:

Qulaani akissutit inussiarnersumik innersuussutigineqarput.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Doris Jakobsen